

A comprehensive approach to forming listening skills through students' independent work promotes the development of metacognitive abilities essential for continuous improvement in a dynamic educational environment. The ability to perceive, analyze, and apply a foreign language enables future teachers to adapt to new professional demands, remain flexible in intercultural communication, and effectively integrate foreign language use within the teaching process.

REFERENCES

1. Rixon, Shelagh. (1986) *Developing Listening Skills*. London: Macmillan. P. 276.
2. Underwood M. (1989) *Teaching Listening*. P. 482.
3. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика*. Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Мартинюк О.В. Стратегії формування іншомовної аудитивної компетенції студентів на заняттях з практичного курсу англійської мови. 2013. Вип. 34. С. 391–395.
5. Стогній І.В., Никонорова Л.І. Формування навичок аудіювання у студентів вищих навчальних закладів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. № 33. 2018. Т. 2. С. 183–186.
6. Шевкопляс Л.В. Модель організації навчального процесу з формування англомовної компетенції в аудіюванні майбутніх учителів у процесі самостійної роботи. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2012. Вип. 101. С. 343–346.

Миколів Марія Володимирівна

здобувач третього рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ ТА ПИСЬМІ

Підготовка майбутніх учителів іноземних мов у сучасних реаліях актуалізується розширенням міжнародних зв'язків України, європейськими прагненнями нашої держави, а відтак і підвищенням ролі англійської мови, що декларується офіційними документами, зокрема, Законом України “Про застосування англійської мови в Україні” [6].

Важливою умовою ефективного міжкультурного спілкування є володіння учасниками комунікації англомовною компетентністю в говорінні та письмі.

Розвиток відповідних навичок та вмінь студентів здійснюється на основі навчальних матеріалів. Актуальність питання відбору навчальних матеріалів для формування англомовної компетентності в говорінні та письмі майбутніх учителів в умовах навчання в магістратурі визначається: 1) їх важливістю для поглиблення знань, формування мовленнєвих навичок та вмінь студентів; 2) вірцевістю, яка передбачає, що здобувачі створюватимуть власні висловлювання з урахуванням

опрацьованих навчальних матеріалів; 3) необхідністю навчання майбутніх учителів здійснювати самостійний відбір навчальних матеріалів як для власних потреб, так і для реалізації професійної діяльності. Таким чином, здобувачі вищої освіти повинні бути не лише ознайомлені з критеріями відбору матеріалу, але й уміти застосовувати їх залежно від цілей.

Услід за А.А. Малотою одиницями навчального матеріалу для формування в майбутніх учителів англомовної компетентності в говорінні та письмі вважаємо тексти (електронні та друковані), аудіофонограми, відеофонограми [4, с. 87–88].

Враховуючи цілі формування англомовної компетентності в говорінні та письмі, викладені нами в попередній публікації [5, с. 309–310], результати аналізу сучасних досліджень з окресленої проблеми, ситуативно-функціональний підхід, згідно з яким відбирається матеріал, що демонструє модель мовної, мовленнєвої та невербальної систем, якими послуговуються носії мови [1, с. 280], виділяємо такі критерії відбору навчального матеріалу: необхідності та достатності, автентичності, тематичності, пізнавальної та професійної цінності, взірцевості, авторитетності джерела.

Зазначимо, що ми не виділяємо окремо критерії для аудіофонограм та відеофонограм, оскільки студенти магістратури володіють мовою на високому рівні і такі критерії, як обсяг повідомлення, темп мовлення тощо не є актуальними. Також ми не виокремлюємо критерію посиленості з окреслених вище міркувань.

Відповідно до критерію *необхідності та достатності* з освітнього процесу вилучаються надлишкові матеріали, які можуть певною мірою його переобтяжувати. Разом із тим, студентам можна пропонувати додаткові навчальні матеріали, які вони можуть використовувати самостійно для вдосконалення певних навичок та вмінь. Такі матеріали можуть розташовуватись, наприклад, на платформі Moodle, до якої студенти мають постійний доступ у процесі вивчення певного курсу.

Навчання в магістратурі передбачає, що майбутні вчителі англійської мови оволоділи англомовною комунікативною компетентністю на рівні C1, а отже здатні розуміти і використовувати автентичні матеріали, створені носіями мови з різними цілями для реальних ситуацій спілкування. Тому на цьому етапі передбачено використання *автентичних* матеріалів, які демонструють багатство мови, розмаїття вербальних та невербальних засобів тощо і можуть слугувати основою для створення автентичних ситуацій.

Відповідно до критерію *тематичності* відбір навчальних матеріалів обмежений темами, які вивчають здобувачі в межах Практичного курсу англійської мови. Разом із тим, за умови цінності тексту чи аудіо/відеофонограми, його відповідності іншим критеріям можливе використання навчального матеріалу, який подекуди виходить за межі теми.

Критерій *пізнавальної та професійної цінності* передбачає, що відібрані навчальні матеріали є цікавими та пізнавальними для студентів; містять нову актуальну інформацію, в тому числі професійну; демонструють вербальну та

невербальну поведінку комунікантів у ситуаціях міжкультурного спілкування, професійних ситуаціях; можуть бути джерелом професійних знань, містять або мають потенціал для створення професійних ситуацій, у тому числі проблемних; відповідають потребам професійного розвитку майбутніх учителів.

Згідно з критерієм *взірцевості* навчальні матеріали є моделлю усного та письмового міжкультурного та професійного спілкування в різних ситуаціях. До прикладу, для написання академічного есе студентам доцільно демонструвати тексти-взірці для розуміння структури, змісту, можливостей вираження авторських думок тощо.

Виокремлення критерію *авторитетності джерела* зумовлено використанням електронних текстів, аудіофонограм та відеофонограм з Інтернету. Серед показників авторитетності виділяють: покликання на інші джерела, сучасність представленої інформації, відсутність упереджених тверджень; приналежність сайту до офіційної установи, організації тощо, визначеність політики сайту, систематичне оновлення матеріалів [2, с. 34; 3, с. 88; 4, с. 101–102; 7, с. 294].

Таким чином, ми визначили і обґрунтували одиниці та критерії відбору навчального матеріалу для формування у майбутніх учителів англomовної компетентності в говорінні та письмі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биконя О.П. Теоретико-методичні засади самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей: дис... докт. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун–т. Київ, 2017. 531с.
2. Бурак М.І. Взаємопов'язане формування у майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2019. 246 с.
3. Дьячкова Я.О. Формування професійно спрямованої англomовної компетентності в говорінні у майбутніх правознавців: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун–т. Київ, 2014. 402 с.
4. Малота А.А. Методика змішаного навчання професійно орієнтованого усного спілкування англійською мовою майбутніх соціальних працівників: дис. ... докт. філос.: 011 / Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2023. 273 с.
5. Миколів М.М. Цілі та зміст формування в майбутніх викладачів англomовної компетентності в говорінні та письмі засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С. 307–320.
6. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України від 27.06.2024 р. № 3760-ІХ. *Відомості Верховної Ради*. 2024. № 38. Ст.243.
7. Синекон О.С. Теорія і практика диференційованого навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування майбутніх фахівців з інформаційних технологій: дис... докт. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2022. 718 с.